Выходить у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и гр. кат. святъ) о 5-ой годинѣ по полудни.

Адміністрація и Експедиція пôдъ ч. 8 улиця Чарнецкого.

Редакція ул. Францісканьска ч. 10, дверѣ 10.

Письма приймають ся лишь франкованѣ.

Рекламаціи неопечатанѣ вôльни вôдъ порта. Рукописи не звертають ся

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додатокъ до „Газеты Львôвскои“.

Предплата у Львовѣ въ Адміністраціи „Газеты Львôвскои“ и въ ц. к. Староствахъ на провінціи

на цѣлый рôкъ 2 зр. 40 к.
на пôвъ року . 1 зр. 20 к.
на чверть року . . 60 к.
мѣсячно . . . . 20 к.
Поодиноке число 1 кр.

Зъ почтовою пересылкою:
на цѣлый рôкъ 5 зр. 40 к
на пôвъ року 2 зр. 70 к
на чверть року 1 зр. 35 к.
мѣсячно . . . . 45 к.
Поодиноке число 3 кр.

Ч. 266. Середа 27 падолиста (9 грудня) 1891. Рôкъ I.

Поліція огнева

въ нашихъ мѣстахъ и мѣсточкахъ.

Закономъ краєвымъ зъ дня 10 лютого с. р., управильнено остаточно огневу поліцію въ мѣстахъ и мѣсточкахъ нашого краю. Отже теперь залежить лишь вôдъ надзору краєвого Выдѣлу и Выдѣлôвъ повѣтовыхъ та самыхъ зверхностей громадскихъ, щобы сей законъ выдавъ якъ найхосеннѣйшій овочѣ.

По мысли §. 39 того закона, має краєвый Выдѣлъ начальный надзôръ надъ выконуванємъ огневои поліціи. Хотячижь улекшити а заразомъ вплынути на якъ найшвидше введенє того закона въ житє, краєвый Выдѣлъ скликавъ анкету, зложену зъ фаховыхъ людей и пожарныхъ институцій, та при участи тыхъ чинниковъ, выготовивъ взôръ огневого реґуляміну, якій має громада кождого мѣста и мѣсточка выдати у власнôмъ крузѣ дѣланя. Взорець той, при евентуальнôй змѣнѣ декотрыхъ постановъ, вôдповѣдно до вôдносинъ мѣсцевыхъ, може статись обовязуючимъ у всѣхъ мѣстахъ и мѣсточкахъ.

Крôмъ того занявъ ся краєвый Выдѣлъ обробленємъ взору статута для добровôльныхъ сторожей огневыхъ, а взорець той улекшить громадамъ переведенє орґанізаціи тои хосенной институціи.

Оба повысшî взоры розôславъ краєвый Выдѣлъ теперь всѣмъ повѣтовымъ Выдѣламъ, щобы безпроволочно заняли ся введенємъ въ житє закона о поліціи огневôй у всѣхъ громадахъ мѣстъ и мѣсточокъ.

Передовсѣмъ поручивъ краєвый Выдѣлъ заняти ся зорґанізованємъ сторожей пожарныхъ громадскихъ, маючихъ удержуватись безпосередно громадами, або сторожей добровôльныхъ, а вôдтакъ постарати ся о ухваленє громадскими радами мѣсцевыхъ реґуляміновъ огневыхъ.

Краєвый Выдѣлъ поручивъ вôдтакъ повѣтовымъ Выдѣламъ, абы мѣста, посѣдаючі 10.000 мешканцѣвъ, заняли ся безпроволочно зорґанізованємъ або утворенємъ корпуса мѣскои сторожи пожарнои и предложили повѣтовому Выдѣлови до затвердженя мѣсцевî реґуляміны для тыхъ сторожей. Те саме мають зробити громады мѣстъ и мѣсточокъ, котрî не мають доси сторожей пожарныхъ охотничихъ, и тî громады, въ котрыхъ тамошнû охотничî сторожи не схотять приняти на себе обовязковъ громадскои сторожи пожарнои и змѣнити свои статуты по мысли нового закона.

— Вразѣ утвореня або зорґанізованя охотничои сторожи пожарнои, має дотычна громада ухвалити и предложити до затвердженя повѣтовому Выдѣлови подрôбный реґулямінъ службовый для такои сторожи. Краєвый Выдѣлъ давъ заразомъ поученє, що за информацію може послужити такій реґулямінъ, якій выдало краєве стоваришенє охотничихъ сторожей пожарныхъ у Львовѣ.

Всѣ, безъ вымки громады мѣстъ и мѣсточокъ, мають предложити въ протягу одного мѣсяця своимъ повѣтовымъ Выдѣламъ ухваленый радами громадскими мѣсцевый реґулямінъ огневый.

Краєвый Выдѣлъ, засягнувши опініи фаховои анкеты, призвавъ, що въ мѣстахъ богатшихъ, числячихъ 10.000 мешканцѣвъ, сталый корпусъ пожарнои сторожи мѣскои має складати ся зъ 12 людей, а вымково въ мѣстахъ незаможныхъ зъ меншого числа, але въ кождôмъ разѣ не менше якъ зъ 6 особъ и двохъ стôйокъ кôньскихъ.

Позаякъ означена въ горѣ найменша сила корпуса сторожи въ нѣякôмъ выпадку не выстане на оборону мѣста пôдчасъ пожару, але може становити лишь завязокъ орґанізаціи при ужитю помочи мешканцѣвъ мѣста, тому звернувъ краєвый Выдѣлъ увагу повѣтовыхъ Выдѣлôвъ на те, абы мѣста та мѣсточка старали ся пильно о заведенє у себе охотничихъ сторожей пожарныхъ, опѣкувались ними и якъ належить зорґанізували помôчь мешканцѣвъ пôсля реґуляміну огневого, до чого законъ о поліціи огневôй надає властямъ громадскимъ широкû атрибуціи.

Не дасть ся заперечити, що краєвый Выдѣлъ взявъ ся дуже енерґічно до рѣчи, а се дає намъ запоруку, що новый законъ о огневôй поліціи не буде мертвою лишь буквою. Однакъ богато зависить теперь вôдъ енерґічного вспôвдѣланя повѣтовыхъ Выдѣлôвъ, котрымъ въ справѣ выконуваня огневои поліціи прислугує широкій кругъ дѣланя. Добре однакъ выконанє того закона и запевненє безпечности майна и особъ вôдъ пожарôвъ буде зависѣти вôдъ енерґічного дѣланя тыхъ властей и точного допильнованя, абы законъ бувъ всюда и зъ успѣхомъ выконаный.

Краєвый Выдѣлъ, звертаючи на те увагу Выдѣлôвъ повѣтовыхъ, пôднѣсъ, що такъ ши-

2

ХИНА И ХИНЦѢ.

(Дальше.)

Дивный собѣ той хиньскій народъ; у него все просто противно якъ у насъ. У Хинцѣвъ мужчины заплѣтають косы а жѣнки ходять безъ кôсъ, у насъ на вôдворотъ; мы говоримо словами та ще ихъ и добираемо, а Хинцѣ говорять складами, та обертають той складъ такъ на всѣ боки, що вôнъ може мати всѣляке значѣнє; мы пишемо вôдъ лѣвои руки до правои и рядками поперечными, — Хинцѣ пишуть вôдъ правои руки до лѣвои и повздовжными рядками зъ горы въ долину; мы держимось однои вѣры, — Хинцѣ мають ажь три наразъ; намъ подобають ся бôльше женщины зъ повными, заокруглеными чертами и повною грудею, — Хинцѣ любують ся въ сухôрлявыхъ; у насъ жѣнки веселû, говôрливû, — у Хинцѣвъ мусять мовчати и слухати; у насъ ознакою жалобы чорна барва, — у Хинцѣвъ бѣла; мы любимо рухъ и свѣтло та ставимо домы вôкнами до улицѣ, — Хинцѣ роблять вôкна до подвôря та ще й обводять домы высокими мурами, ба, у нихъ не лишь бôльшû мѣста обведенû доокола мурами, але они хотѣли ще и цѣлый свôй величезный край обмуровати доокола.

Хто зъ насъ не чувавъ вже коли про великій хиньскій муръ? У насъ вôйшло навѣть въ приповѣдку говорити про людей неприступныхъ, котрî живуть вôдъ всѣхъ дуже здалека, що они обвели себе хиньскимъ муромъ. Про той хиньскій муръ вела ся ще до недавныхъ часôвъ суперечка, чи вôнъ дѣйстно єсть, чи єго нема, доки ажь подорожники европейскû не потвердили єго истнованя. Муръ той, то хиба найбôльша нинѣ на свѣтѣ будова. Вôнъ починає ся далеко на Заходѣ коло рѣки Суля-го, що выплывае на пôвнôчь зъ горъ Наншанъ, и тягне ся вздовжь границѣ правдивои Хины вôдъ Монґоліи 2450 кільометрôвъ або около 330 миль. Анѣ высокû горы, анѣ яры и дебры, анѣ широкû та глубокû рѣки не стають єму на перешкодѣ; вôнъ иде верхомъ гôръ, спускає ся вôдтакъ стрôмко въ яры, переходить долинами, и великими каблуками, спочиваючи мовъ мôстъ на стовпахъ, перескакує рѣки и гôрскû потоки. Муръ той єсть 16 и пôвъ метра высокій и сподомъ грубый на 8, а верхомъ на 5 метрôвъ. Сподомъ ажь до 2 метрôвъ высоты єсть вôнъ зробленый зъ твердого тесового камѣня. По правдѣ не єсть то одноцѣло ставленый муръ, лишь будованый такъ, що два однаковû муры идуть побôчь себе, а мѣсце мѣжь ними єсть засыпане землею та камѣнємъ; можна бы отже сказати, що то величезный валъ, обмурованый мурами зъ обохъ бокôвъ. Вôдъ стороны Хины ведуть на той муръ такъ выгôднû сходы, що можна по нихъ выѣхати конемъ на муръ. Що 66 и пôвъ метра суть въ тôмъ мурѣ на два поверхи высокû башнѣ, котрî сподомъ мають въ обємѣ 48, а въ горѣ на плятформѣ 36 метрôвъ. Въ тыхъ башняхъ мало давнѣйше стояти войско; нинѣ стоить оно — и то лишь малыми вôддѣлами — въ тыхъ мѣсцяхъ, де суть брамы. Взагалѣ брамы въ тôмъ мурѣ суть укрѣпленû, але лишь зъ хиньскои стороны. Муръ той тягне ся ажь до рѣки Гванґ-го, а зъ вôдси дѣлить ся на двѣ части и иде двома рôвнобѣжными шляхами, ажь на пôвнôчь вôдъ Пекіну, де недалеко вôдъ рѣки Паі-го сходить ся знову въ оденъ шляхъ, переходить вôдтакъ рѣку Аватеганъ и кôнчить ся ажь въ мори, въ заливѣ званôмъ Ліав-тунґъ, коло мѣста Нінґ-гай. Кажуть, що коли тутъ той муръ будовано, то запущено въ море пôдъ воду величезнû кораблѣ, повнû зелѣза; на тî кораблѣ сыпано камѣнє, а вôдтакъ ажь на такôмъ фундаментѣ поставлено самъ муръ. Хто той муръ ставивъ и коли, не знати; Хинцѣ кажуть, що вôнъ стоить вже кôлька тысячѣвъ лѣтъ, але здаєсь, що єго выставлено въ середныхъ вѣкахъ для обороны противъ Татарôвъ. Нинѣ вôнъ не має нѣякого значѣня и кôлько разôвъ выбухне по за нимъ ворохобня, якъ н. пр. и теперь, то ворохобники все дôстають ся черезъ него до Хины. Майже тамъ, де кôнчить ся великій муръ, недалеко вже вôдъ моря, зачинаєсь другій рôдъ укрѣпленя, такъ званû палісады або частоколы, котрî идуть давною границею ажь въ глубину манджурскои провінціи Кірінъ. Тутъ отже, за тымъ великимъ муромъ и тыми палісадами выбухла теперѣшна ворохобня, про котру теперь такъ частû надходять вѣсти.

Коли отже Хинцѣ хотѣли цѣлый край обвести муромъ, то не дивота, що они и многû свои бôльшû мѣста пообводили мурами. Но

рокій атрибуціи будуть певно вымагати установленя окремыхъ до того орґанôвъ надзорчихъ, особливожъ, коли можна сподѣвати ся, що незадовго подобный законъ буде выданый для громадъ сѣльскихъ.

Тому то краєвый Выдѣлъ завôзвавъ повѣтовій Выдѣлы, абы найпôзнѣйше до конця с. р. повѣдомили єго, въ якій способъ гадають выконувати той надзôръ и въ якôмъ вôдношеню могли бы бути тѣ орґаны до маючого отворити ся при краєвôмъ Выдѣлѣ орґану надзорчого.

Позаякъ справа належитого введеня въ жите того закона, маючого запевнити охорону мѣстъ и мѣсточокъ вôдъ нещасть огневыхъ, єсть для краю немалои ваги, проте поручивъ краєвый Выдѣлъ повѣтовымъ Выдѣламъ предложити до конця марта 1892 р. подробне справозданє, въ котрыхъ мѣстахъ заведено вже тѣ улагдженя а взглядно якій перешкоды стають тому въ дорозѣ.

Рада державна.

На вчерашнôмъ засѣданю Палаты пословъ вôдповѣдавъ ґр. Таффе на интерпеляцію въ справѣ звѣстныхъ обманьствъ на мѣсяци вѣденьскихъ перегонôвъ и заявивъ, що поліція веде слѣдство, чи джокеѣ допускались дѣйство обманьства. Слѣдство ще не скôнчене и длятого не можна въ сѣй справѣ подати нѣякихъ близшихъ информацій. На всякій случай дотеперѣшній доходженя выкрыли деякій надужитя и спонукали вѣденьскій джокей-клюбъ до зробленя ужитку зъ прислугуючого єму права.

Міністеръ рôльництва вôдповѣдавъ на интерпеляцію пос. Кайзера въ справѣ орґанізаціи спôлокъ рольничихъ и заявивъ, що надъ першимъ дотычнымъ проектомъ референта ведуть ся якъ разъ переговоры межи всѣма интересоваными міністерствами, але зъ огляду на розмѣры обговорюваного предмету трудно буде дотычній проекты правительства предложити Палатѣ ще сеи сесіи.

Опôсля вела ся дальша дебата буджетова а именно надъ буджетомъ міністерства рôльництва. — Посолъ Розеръ промавлявъ за фаховою орґанізацією стану селяньского и за пôднесенемъ управы льну. — Посолъ Ґаґсндорферъ жалувавъ ся на чимъ разъ бôльше задовжуванє селяньства, которого причиною высокій податки и приписы о спадщинѣ, а вôдтакъ обговорювавъ хибность теперѣшного устрою служебового. — Пос. Ріхтеръ домагавъ ся заведеня якихсь стредствъ противъ задовженя селянъ а именно заводженя касъ системы Райфайзена и спôлокъ господарскихъ. — Пос. Морре жадавъ зложеня анкетъ у всѣхъ краяхъ коронныхъ, котрѣ бы мали розслѣдити причину сумного положеня економічного селянъ, и выказувавъ бракъ ветеринарѣвъ. — Пос. Кіндерманъ интерпелювавъ правительство, въ якій способъ думає оно зарадити фальшованю поживы. — Пос. Менґеръ и товаришѣ домагали ся, щобы концесъ на заробкованє выдавано ажь по уплатѣ натежитости принятя и вступленя по корпорации.

На вечѣрнôмъ засѣданю Палаты пословъ предложивъ Міністеръ рôльництва маркізъ Бакегемъ угоды торговельній: нѣмецко-австрійску, австро-италіяньску и австро-бельґійску; дальше угоду зъ Нѣмеччиною въ справѣ охоронныхъ марокъ торговельныхъ; наконецъ ветеринарійну угоду зъ Нѣмеччиною и змѣны дотеперѣшной угоды ветеринарійнои зъ Италією. Завтра т. є. въ середу, предложить правительство торговельну угоду зъ Швайцарією, а рôвночасно будуть предложеній парламентамъ въ Пештѣ, Берлинѣ, Римѣ и Бруксели. Въ вѣденьскôй Палатѣ пословъ будуть они переданй комісіи економічнôй и єсть надѣя, що нарады надъ ними въ повнôй палатѣ будуть могли розпочати ся ще передъ Новымъ рокомъ.

Позаякъ стало звѣстно, що правительство на вечѣрнôмъ засѣданю предложить угоды торговельній, то послы явили ся въ повнôмъ комплетѣ а ґалеріи були биткомъ набитй публикою. Міністеръ торговлѣ, предкладаючи угоды, высказавъ свою радôсть зъ того, що удало ся довести до конця такъ важне дѣло, и завôзвавъ присутныхъ, щобы справу сю оцѣняли зовсѣмъ предметово. По сѣмъ короткôмъ заявленю приступила палата заразъ до порядку дневного. Вела ся дальша дебата надъ буджетомъ міністерства рôльництва и промавляли послы Чечь и Генцель за пôднесенемъ рôльництва.

Предложеній угоды будуть обовязувати черезъ 12 лѣтъ а найважнѣйшою въ нѣй точкою єсть постанова о т. зв. „звязаныхъ“ мытахъ т. є. мытахъ, котрыхъ не вôльно анѣ збôльшати, щобы тымъ способомъ утруднити торговлю довозову, анѣ зменшати, щобы єи улекшати.

Для примѣру наводимо тутъ деякій позиціи зъ постановъ заключеныхъ угодъ и такъ въ вывозѣ до Нѣмеччины выносить мыто вôдъ пшеницѣ 2 зр. 16 кр. (давнѣйше 3 зр.); жито 2·16 зр. (3 зр.); овесъ 1·68 зр. (2·40 зр.); ячмѣнь 1·20 зр. (1·35 зр.); кукурудза 96 кр. (1·20 зр.); мука 4·38 зр. (6·30 зр.); свѣже мясо 9 зр. (12 зр.); волы 15·50 зр. (18 зр.); свинѣ 3 зр. (3·60 зр.).

Переглядъ політичный.

Dzien. Polsk. довѣдуєсь, що завтра т. є въ середу має остаточно рѣшити ся на сесіи Выдѣлу краєвого, чи Соймъ має бути скликаный ще въ грудни, чи нѣ.

Зъ Праги доносять, що дръ Ріґеръ має выѣхати сими днями до Вѣдня, щобы тамъ остаточно порозумѣти ся зъ ґр. Таффимъ въ справѣ концесій, якй правительство мало обѣцяти, наколибъ староческій послы задержали свои мандаты.

Въ наслѣдокъ пробъ пороблєныхъ на сегорôчныхъ великихъ маневрахъ въ долѣшнôй Австріи мають бути знесеній команды корпусній а будуть установленій лишь команды армій въ Пештѣ, Вѣдни, Празѣ, Львовѣ и Сараєвѣ, черезъ що заощадить ся въ войсковôмъ буджетѣ 600.000 зр. рôчно.

Петербурскій кореспондентъ брюссельского Nord-a, пôвурядового орґану россійского міністерства доносить, що подорожь Ґірса по Европѣ уважають въ Россіи за великій и щасливый выпадокъ політичный. Публика россійска побоювалась на добре нарушеня мира и длятого Ґірсъ, користаючи въ нагоды, старавъ ся розъяснити ситуацію. Найлѣпшимъ доказомъ успѣшныхъ наслѣдкôвъ подорожей Ґірса, то рѣшучій и щирій заявленя канцлера Капривіого въ нѣмецкôмъ парламентѣ.

Зъ Бѣлграду надходить знову вѣсть о кризѣ въ кабінетѣ. Говорять що міністеръ войны и міністеръ справедливости мають уступити въ наслѣдокъ того, що рада міністрôвъ не хотѣла пристати на збôльшенє буджету военного.

закимъ познакомимось зъ тыми мѣстами, треба намъ ще де що и про самъ край розвѣдати.

Зъ вôдки взялась назва Хина? Хинцѣ самй называють свой край „Чунґ-кве“ т. є. „держава середины землѣ“; або „Таі-чінґ-кве“ т. є. „держава великихъ праведникôвъ“ (тутъ очевидно зробили Хинцѣ похибку, бо повинній були сказати: „великихъ рѣзунôвъ“); рѣдше называють оні свой край „Чунґ-гва“ або „цвѣтъ осередка“ и „Тіен-гія“, що значить „пôднôжокъ неба“ або „велитъ свѣта“. Славный венеціяньскій подорожникъ Марко Поло называвъ сей край „Катай“ вôдъ туранського племени Кітанôвъ або Катанôвъ, зъ котрымъ вôнъ насамперєдъ познакомивъ ся. Россіяне до нинѣ ще называють Хину Кітаємъ, зъ вôдки пôйшло и наше слово „Кітайка“, первѣстно шовкова матерія. Вôдъ коли Европейцѣ вынайшли дорогу до Хины моремъ, вôйшла въ уживанє въ цѣлôмъ свѣтѣ зъ выимкою Россіи назва взята вôдъ одной зъ полудневыхъ провінцій Шен-сі або Чін-сі. Вôдъ Французôвъ, котрѣ пишуть China а читають Шіна, пôйшла черезъ зле читанє наша назва, звычайно „Хины“ (въ числѣ многôмъ); правильнѣйше єсть уживати назвы „Хина“ (въ числѣ единичнôмъ) або Чіна, якъ той край называють н. пр. Чехи.

Цѣла хиньска держава складаєсь зъ властивои Хины, котра розпадаєсь на 19 провінцій; Манджуріи (3 провінцій), и краєвъ пôдданыхъ Хинѣ: Монґолія, хиньскій Туркестанъ и Тібетъ. Провінціи дѣлять ся на округи званй „фу“, повѣты „чевъ“ и части повѣтôвъ або станы „гієнь“. Крôмъ того суть ще самостôйній повѣты званй „тунґ-чі“ и округи „чі-лі“. Кождый округъ, кождый повѣтъ и кождый станъ має свое головне мѣсто, свою столицю, котра єсть укрѣплена и обведена муромъ. Тымъ способомъ єсть въ цѣлôй Хинѣ звышъ 1.700 крѣпостей. Въ кождôй столици єсть цѣсарскій урядникъ, „мандаринъ“, въ столици провінціи ґубернаторъ або віце-король. Для примѣру, якъ укрѣплюють въ Хинѣ мѣста, наведемо тутъ найважнѣйше мѣсто, бо столицю державы и резиденцію хиньского цѣсаря Пекінъ або Пекінґъ, по хиньски Пе-чінґъ, що значить по нашому „столиця пôвночи“.

Представте собѣ двѣ чотирогранній коробки, одну вузку а довгу, а другу майже квадратову, положеній побôчь себе такъ, що до ширшого боку подовгастои притикає квадратова. Подумайте ще собѣ, що въ тôй квадратовôй коробцѣ єсть друга менша коробка, а въ тôй трета, ще менша, та що стѣны тыхъ коробокъ то муры, а межи тыми мурами стоять всѣлякй домы, палаты, святинѣ, божницѣ и т. д.; що тамъ суть улицѣ, поля и городы, та що въ нихъ жиє звышь пôвъ міліона (Хинцѣ кажуть, що 2 міліоны) людей. Отъ и будете мати загальный образъ мѣста Пекину. Мѣсто складаєсь зъ двохъ головныхъ частей: зъ хиньского мѣста „Уеі-чевъ“ вôдъ полудня (на нашôмъ примѣрѣ подовгаста коробка) и зъ мѣста манджурского або татарского „Неі-чевъ“ (квадратова коробка). Цѣле мѣсто єсть обведене доокола муромъ и має доокола 45 кільометрôвъ або 6 миль. Татарске мѣсто єсть вôддѣлене вôдъ хиньского муромъ, въ котрôмъ суть лишь три брамы. До татарского мѣста ведуть зъ кождого боку черезъ муры по три брамы, разомъ 9, а вôдъ нихъ идуть мѣстомъ рôвнобѣжно головній улицѣ на 30 метрôвъ широкій. Въ серединѣ сего мѣста єсть друге, жовте мѣсто, обведене такъ само доокола мурами. Въ сѣмъ мѣстѣ повно вже всѣлякихъ палатъ, святинь и паґодъ. На пôвнôчь лежать тутъ цѣсарскій городы; тутъ суть два штучній озера, до котрыхъ спускаєсь вода зъ недалекои рѣки По-ан-го, и 24 метрôвъ высока гора Мі-чаєнъ (гора вугля). Зъ тои горы дуже красный видъ на цѣле мѣсто. На одномъ изъ озеръ єсть островъ Пеі-тха-тсе, а на нѣмъ будгайскій монастиръ зъ могилою послѣдного правдиво-хиньского цѣсаря зъ родины Мінґъ. Було то въ 1644 р. Зъ пôвночи насунула тьма татарского войска. Выслана противъ нихъ армія хиньска не була въ силѣ здержати ихъ въ походѣ на столицю и розбѣгла ся. Нещасливый цѣсарь Гоаі-Тсунґъ, видячи, що не уйде рукъ ворога, утѣкъ на островъ, а коли побачивъ, що Татары впадають до мѣста, повѣсивъ ся на деревѣ. Ще до нинѣ показують то дерево, на котрôмъ вôнъ повѣсивъ ся. Татары заняли столицю и вôдъ того часу запанувала въ Хинѣ татарско-манджурска династія Тай-чінґъ. Въ жовтôмъ мѣстѣ суть палаты и домы многихъ высшихъ урядникôвъ хиньскихъ и ихъ родинъ. Тутъ єсть такожь цѣсарска друкарня, въ котрôй друкує ся урядова хиньска ґазета, котра розсылаєсь по цѣлôй державѣ. Цѣкавй суть тутъ такожь вежѣ зъ дзвонами, котрыми дають знати, коли въ мѣстѣ де горить. Поза вуглевою горою

Новинки.

— **Громадѣ Чуловичѣ**, въ повѣтѣ рудецкôмъ дарувавъ Є. Вел. Цѣсарь 100 зр. запомоги на будову, церкви.

— **Именованя.** Міністерь торговлѣ именувавъ практикантôвъ почтовыхъ: Ивана Вербяніого, Ґустава Шнета, Жигмонта Ладося, Константина Шпорна, Михайла Мединьского, Маріяна Фішера, Матвѣя Зеґзду и Якова Шміта; дальше експедиторôвъ почтовыхъ: Франціпіка Яворского, Ґустава Якубінка, Іосифа Міллєра, Давида Ґольднера и Августа Лондвіна почтовыми асистентами. — Дирекція почтъ и телеґрафôвъ призначила Ивана Вербяніого, Жигмонта Ладося и Михайла Мединьского для Львова; Ґустава Шнета для Ярослава; Константина Шпорна для Бродôвъ; Маріяна Фішера, Якова Шміта и Августа Лондзіна для Кракова; Матвѣя Зеґзду и Іосифа Міллєра для Станіславова; Франціпіка Яворского для Нового Санча; Ґустава Якубічка для Золочева; Давида Ґольднера для Чорткова.

— **Перенесеня.** Дирекція почтъ и телеґрафôвъ перенесла: почтового офіціяла Казимира Крамаржевского зъ Золочева до Стрыя, а почтового асистента Болеслава Філясевича зъ Ряшева до Кракова. Позволила на замѣну мѣсць службовыхъ почтовымъ асистентамъ: Игнатію Бєтцѣ въ Краковѣ и Иванови Машцѣ въ Ряшевѣ; асистента почтового Петра Кутковского перенесла зъ Кракова до Львова.

— **На будову руского театру у Львовѣ** переславъ до Львова п. Иванъ Вахнянинъ, гімназіяльный проф. въ Стрыю, квоту 19 зр. 33 кр., походячу въ добровольныхъ датковъ, изъ складки на празнику въ Добрянахъ и зъ пушки въ рускôмъ касинѣ въ Стрыю.

— **Зміна властителя.** Добра Дальничь зъ принадлежностями спродавъ п. Юліянъ Папара панамъ Омеляновп и Адамови Обертиньскимъ за 20 тысячь зр.

— **Значнѣйшй огнѣ** въ падолистѣ були: въ Батятичахъ, повѣта жовкôвского, згорѣло, 34 господарствъ селяньскихъ, оцѣненыхъ на 27.000 зр. Въ Старомѣстю повѣта ряшôвского згорѣвъ фольварокъ Ад. Єнджейовича, шкода около 5.000 зр. Въ Хлопчичахъ, въ повѣтѣ рудчаньскôмъ, згорѣли 3 загороды, убезпечена шкода выносить 2.500 Въ Воли баранецкôй, повѣта самбôрского, згорѣло 10 загородъ селяньскихъ, шкода выносить 4.322 зр.

— **Самоубійство учителя.** Въ ночи зъ дня 3-го на 4-го с. м. вôдобравъ собѣ житє черезъ повѣшенє въ шкôльнôмъ будынку учитель народной школы въ Кодоловичахъ, въ повѣтѣ ярославскôмъ, Титъ Теодозієвичъ. Причины самоубійства не знати.

— **Мытови надужитя.** Neue fr Presse доносить зъ Черновець, що въ справѣ вѣдомыхъ надужить мытовыхъ выделєгована комісія вѣденьска зарядила увязненє та приставленє до суду карного въ Черновцяхъ кôлькохъ урядникôвъ судовыхъ и стражакôвъ скарбовыхъ, именно бувшого инспектора сторожи скарбовои въ Сучавѣ, Спедлінґа, управителя мытового уряду въ Зуринѣ, Цаля, и комісаря скарбового въ Серетѣ, Тебинку.

— **Самоубійство въ арештѣ.** Въ пятницю арештовала въ Краковѣ поліція зарôбника, Войтѣха Брызґалу, пôдозрѣного о крадѣжь у инжиніра Флєхнера. Коли пôслали по сторожиху, у котрои пôдозрѣный мавъ нѣбы зложити покраденй рѣчи, казали єго замкнути тымчасомъ, поки все не выяснить ся. По 10 мінутахъ прийшли сторожѣ вязничнй, щобы взяти єго до канцеляріи, але застали вже лише высячого на завѣсахъ дверей вôдъ вязницѣ трупа Брызґалы.

— **Каючій ся злочинець.** Въ Ст. Пельтенъ засуджено на смерть черезъ повѣшенє якогось Лянґа за злочинъ убійства, пôдпаленя, збесчещеня тѣла и т. д. Коли єму оголосили засудъ, признавъ ся Лянґъ ще и до инпшихъ двохъ злочинôвъ мордунку, о котрй єго лише пôдозрѣвали але не мали доказôвъ. Лянгъ покаявъ ся, признавъ ся, що пôдчасъ розправы тому тыхъ двохъ злочинôвъ выпиравъ ся, бо думавъ, що єго засудять на якихъ 15 або 20 лѣтъ, отже не хотѣвъ самъ себе обтяжати новыми провинами; але коли вже засудили на смерть, то нехай хочь совѣсть свою вôдъ всего очистить.

єсть трете мѣсто, обведене такъ само мурами; єсть то такъ зване червоне мѣсто, або палата цѣсаря „Гоан-чан-ті-конґъ". До сего мѣста ведуть 4 брамы, а доокола мурôвъ суть ще глубокй фосы. Всѣ домы тутъ суть помальованй на жовто, бо то барва цѣсарска (самъ цѣсарь носить лишь жовту одежу), а дахи суть позолочуванй.

Зовсѣмъ вже инакше представляєсь хиньске мѣсто. Тутъ пануе великій рухъ; то мѣсто торговельне, а тамто урядове, мѣсто вельможь татарскихъ. До сего мѣста веде сѣмъ брамъ, а въ полудневой сторонѣ єсть велике поле, на котрôмъ стоять побôчь себе святиня неба „тіен-танъ" и святиня рôльництва (землѣ); перша зъ нихъ мае велику баню оперту на синихъ и позолочуваныхъ стовпахъ. Всѣ брамы Пекіну були колись сильно укрѣпленй; надъ кождою зъ нихъ єсть башта, въ котрôй стоить войско и суть войсковй маґазины. Знатоки однакожъ кажуть, що муры и башнѣ мѣста суть теперь дуже занедбанй и сильный ворогъ мôгъ бы его легко заняти, бо замѣсть сильного опору побачивъ бы хиба намальованй на брамахъ арматы.

(Дальше буде.)

Всячина.

Засушенй очи и выпханй люде. Сими днями принесли ґазеты вѣсть, що якійсь богачь зъ Чікаґо задумавъ выставити на всесвѣтнôй выставѣ, котра вôдбудеся въ тôмъ мѣстѣ въ слѣдуючôмъ роцѣ, невидану и нечувану доси рѣчь, бо три шнурки коралѣвъ зъ засушеныхъ — людскихъ очей и то зъ очей давныхъ американьскихъ королѣвъ або инкасôвъ. Не суть то цѣлй очи, лишь выймленй зъ очей мумій тыхъ королѣвъ въ Перу сочевки, котрй вôнъ велѣвъ дуже штучно и делікатно обшлюфувати и вправити въ золото та насиляти на шнурочки. Коралѣ тй мають бути чудомъ шлюфарскои и ювелірскои роботы.

Дивна то натура въ чоловѣцѣ, коли вôнъ не щадить навѣть свого власного роду и готовъ навѣть єго ужити для своихъ часомъ дуже дивныхъ забаганокъ або и примхъ. Читаючи повысшу вѣсть, прийшовъ намъ мимо волѣ на гадку король Льонґобардôвъ Альбоинъ, що велѣвъ королеви Ґепідôвъ, свому противникови, вôдрубати голову и зробивъ собѣ зъ неи чашу а вôдтакъ доньцѣ єго Розамундѣ казавъ зъ неи пити. Вôдтакъ прийшла намъ на гадку недавна вѣсть про якйсь мошонки зъ людскои шкôры, выправленй шкôры въ будапештеньскôмъ университетѣ; насунувъ ся на гадку й завзятый Чехъ Жіжка, проводирь Гуситôвъ, що умираючи, велѣвъ ще здоймити зъ себе по смерти шкôру и натягнути бубенъ, абы вороги ще по смерти єго бояли ся; а за симъ прийшли на гадку й выпханй люде.

Майже не хочесь вѣрити, щобы могли де бути выпханй люде подôбно якъ маємо выпыханй птахи и звѣрята по всѣлякихъ музеяхъ; єгипетскихъ мумій не можемо чейже зачисляти до выпханыхъ людей, бо робити муміи бувъ загальный звычай, наказаный правомъ и реліґією старыхъ Єгиптянъ. А однакожь були вже справдешнй выпханй люде, ажь чотири штуки, а то въ цѣсарск. музею у Вѣдни. Нинѣ ихъ тамъ вже нема. Зъ вôдки они тамъ взяли ся и де подѣли ся, заразъ розкажемо.

Теперѣшный цѣсарскій кабінетъ природничій основавъ цѣсарь Францъ II въ 1796 р. Вôдъ того часу стоявъ тамъ муринъ зъ короною зъ бѣлыхъ, червоныхъ и синихъ перъ на головѣ и обтыканый перами доокола пояса; на рукахъ и ногахъ мавъ бѣлй пацьорки а на шиѣ шнурокъ дрôбонькихъ мушлѣвъ (скальокъ). Дивнымъ дивомъ бувъ той выпханый муринъ прадѣдомъ австрійского писателя бар. Файхтерслебена, а коли єго правнуки заходили колись до музея, то могли тамъ свого прадѣда видѣти дѣйстно якъ живого. Муринъ той Анґельо Соліманъ дôставъ ся такимъ способомъ до музею:

Цѣсарскій ґенералъ кн. Лобковичь побачивъ въ Мессінѣ въ 1740 р. въ домѣ одной великои панѣ малого 7-лѣтного муриньского хлопця, котрый походивъ зъ княжого роду, котрого десь на войнѣ зловили, привезли до Италіи и тамъ окрестили. Кн. Лобковичь выпросивъ собѣ того хлопця и всюды зъ нимъ возивъ ся. По смерти князя взявъ Солімана кн. Вячеславъ Ліхтенштайнъ до себе и черезъ него дôставъ ся вôнъ вже яко дорослый мужчина въ вѣденьскй круги аристократичнй, а що вôнъ бувъ зъ лиця хорошій и дуже ученый та говоривъ по италіяньски, француски, нѣмецки, анґлійски, по латинѣ и по чески а при тôмъ бувъ и дотепный, то й всѣ єго дуже любили, особливо дамы. Вôнъ сподобавъ собѣ бувъ вдовицю паню Хрістіяні зъ роду Келлєрманъ и оженивъ ся зъ нею, але черезъ то стративъ ласку у князя, котрый єго прогнавъ и вычеркнувъ изъ свого завѣщаня. Щастє хотѣло, що Соліманъ выигравъ бувъ передъ тымъ въ Франкфуртѣ въ карты 20.000 зр. За тй грошѣ купивъ вôнъ собѣ у Вѣдни дôмъ и городъ та живъ тутъ спокôйно лишь для своеи доньки одиначки Іосєфіны. Тота донька була отже опôсля жѣнкою цѣсарского совѣтника двору бар. Файхтерслебена и матѣрю австрійского поета.

Коли Анґельо Соліманъ померъ въ 1796 р. въ 75 р. житя, хотѣвъ цѣсарь Францъ II мати єго конче въ своѣмъ музею и запытувавъ родину, чи она на то пристане, щобы Солімана выпхати. Родина пристала охотно. Солімана выпхано такъ зручно и красно, що вôнъ выглядавъ зовсѣмъ якъ живый, и уставлено въ шкляннôй шафѣ заслоненôй шовковыми занавѣсами.

Въ 1798 р. дôставъ Соліманъ першу товаришку. Була то шестилѣтна выпхана муриньска дѣвчинка, котру неапольска королева Марія Кароліна прислала въ дарунку для цѣсарского музею. Єи уставлено сидячи побôчь Солімана. Другимъ товаришемъ Солімана бувъ мѣщанець Михайло Анджоля, що служивъ за сторожа при звѣрятахъ въ шенбруньскôй менажеріи. Наконець прийшовъ до сихъ трое выпханыхъ ще и четвертый 38-лѣтный муринъ, що служивъ за городника въ монастири у милосерныхъ братôвъ у Вѣдни и тамъ померъ въ 1808 р. Монахи дарували его до кабінету, де єго выпхано и уставлено въ окремôй шафѣ.

Всѣхъ тыхъ выпханыхъ людей усунено пôзнѣйше зъ музею и вынесено на пôдъ, повысше музею въ цѣсарскôй палатѣ. Тутъ спочивали они ажь до 31 жовтня 1848 р. Въ ту пору була у Вѣдни революція а кн. Віндішґрецъ обступивъ бувъ мѣсто войскомъ и хотѣвъ єго добути. Єго каноніры выцѣлили були такъ нещасливо, що бомба упала якъ разъ на дахъ, пôдъ котрымъ стояли выпханй люде, запалили єго а въ огни згорѣли и тй, котрй мали вѣкувати мѣжь живыми.

✝ Посмертнй вѣсти.

Никита Гетьманъ, управитель хору при архикатедральнôмъ храмѣ св. Юра, уродженый 1809 р., упокоивъ ся дня 6 грудня. Вѣчна ему память!

ТЕЛЕГРАМЫ.

Будапештъ 8 грудня. Вчера предложено парляментови угоды торговельнй, котрй заразъ передано спеціяльнôй комісіи.

Петербурґъ 8 грудня. Указомъ царскимъ утворено добродѣйну льотерію въ користь голодуючихъ въ сумѣ 6 міл. рублѣвъ.

Берлинъ 8 грудня. Парляментови предложено угоды торговельнй разомъ зъ мотивами до нихъ, зъ котрыхъ выходить, що протекціонізмъ въ Франціи, Россіи и Америцѣ, змусивъ правительство до заключеня теперѣшныхъ угодъ. — Köln. Ztg. доносить, що болгарске собраніе мае ухвалити рôчну пенсію бувшому князеви Александрови Баттенберґскому въ доказъ вдячности краю.

Лондонъ 8 грудня. Ворохобники въ Хинѣ стратили въ послѣднôй битвѣ 1.100 людей.

Вôдвѣчальный редакторъ: Адамъ Креховецкій.

Оголошеня до *Народнои Часописи* принимає Контора **Львопольда Литыньского,** *Львôвъ, Валова, 14.*

Зъ друкарнѣ Вл. Ловиньского пôдъ зарядомъ В. И. Вебера.